

Να κοινοποιηθεί
Γραφείο

ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ Ν. ΗΛΕΙΑΣ

ΗΜΕΡΑ: 14-11-07

14-11-07

1652

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΝΙΑΙΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΘΕΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ,
ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ & ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ Β ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ &
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Να διατηρηθεί μέχρι :
Βαθμός ασφαλείας :

Αθήνα, 30/10/2007

Αρ. Πρωτ. 122696/Γ7

Βαθμός Προτερ.
ΕΠΕΙΓΟΝ

Ταχ. Δ/ση : Α. Παπανδρόπου 37
15180 ΜΑΡΟΥΣΙ
Πληροφορίες : Μαρία Σωτηράκου
Μαρίζα Κούβελου
Κωνσταντίνος Τέφος
Τηλέφωνο : 210 34 42 205
Fax : 210 3443013
e-mail : t05sde1@vpepth.gr

Προς:

1. Περιφερειακές Δ/νσεις
Εκπαίδευσης
2. Δ/νσεις Α/θμιας & Β/θμιας
Εκπ/σης όλης της χώρας (υπόψη
Υπευθύνων Π.Ε. και Α.Υ.)
3. Όλες τις Σχολικές Μονάδες
(μέσω των οικείων Δ/νσεων).

ΘΕΜΑ : Το Πλαίσιο Αναφοράς της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη
3° Θεματικό Έτος 2007: Δάσος- Πράσινος Πλανήτης

Με το ξεκίνημα της νέας σχολικής χρονιάς σας ενημερώνουμε ότι το
θεματικό περιεχόμενο της τρίτης χρονιάς της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο
Ανάπτυξη είναι «Δάσος - Πράσινος Πλανήτης».

Ι. Το Πλαίσιο Αναφοράς της Αγωγής Υγείας και της Περιβαλλοντικής
Αγωγής - Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη

Το Υπουργείο Παιδείας, συμβαδίζοντας με τους στόχους της UNESCO, των
Ηνωμένων Εθνών και άλλων οργανισμών για την Δεκαετία της Εκπαίδευσης
για την Αειφόρο Ανάπτυξη, συνεχίζει για τρίτη σχολική χρονιά τη
διαμόρφωση σχετικών εκπαιδευτικών δράσεων.

Οι δράσεις αυτές του Τμήματος Αγωγής Υγείας και Περιβαλλοντικής Αγωγής
της Διεύθυνσης Σ.Ε.Π.Ε.Δ., ήδη από την σχολική χρονιά 2005-06
οργανώθηκαν υπό τον τίτλο Περιβαλλοντικές Δράσεις, Δράσεις Ζωής -
Εκπαίδευση για την Αειφορία σε νέο πλαίσιο, οριοθετώντας το θεματικό
περιεχόμενο με στόχο τη διαμόρφωση του κριτικά σκεπτόμενου ενεργού
πολίτη.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση των δράσεων της περσινής χρονιάς «Καταναλωτισμός και Περιβάλλον», επιστέγασμα της οποίας ήταν η έναρξη του προγράμματος «Ανακύκλωση στα σχολεία - Αλλάζοντας Συμπεριφορές», το οποίο, σημειώνεται, ότι τη φετινή σχολική χρονιά εκτός από τις περιφέρειες Αττικής και Δυτ. Μακεδονίας επεκτείνεται και στην περιφέρεια Κρήτης, το ΥΠΕΠΘ προχωρά στη διαμόρφωση των δράσεων του θεματικού έτους 2007-08 «**Δάσος - Πράσινος Πλανήτης**».

Στο πλαίσιο του φετινού θεματικού έτους προτείνονται να υλοποιηθούν :

- Περιβαλλοντικά προγράμματα όπου οι μαθητές θα πραγματοποιούν δράσεις πεδίου, θα δημιουργήσουν ενημερωτικό έντυπο και ηλεκτρονικό υλικό και θα πραγματοποιήσουν κοινωνικές παρεμβάσεις για την προστασία των δασικών οικοσυστημάτων, για την αειφορική διαχείριση των δασικών πόρων και για ουσιαστική αφύπνιση των πολιτών, καλλιεργώντας οι ίδιοι στάσεις κοινωνικής ευθύνης, συμμετοχής και εθελοντισμού.
- Προγράμματα αγωγής και προαγωγής της υγείας, τα οποία θα αξιοποιούν τα κείμενα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, που έχει διαμορφώσει ένα νέο ολιστικό πλαίσιο αντιλήψεων και στάσεων για την υγεία, η οποία δεν ορίζεται πλέον ως η απουσία ασθένειας αλλά ως η ολόπλευρη σωματική, ψυχική και πνευματική ανάπτυξη του ατόμου. Τα προγράμματα αυτά θα στοχεύουν στη διαμόρφωση συνηθειών και συμπεριφορών, που εξασφαλίζουν την ψυχική και σωματική υγεία των ατόμων, χαρακτηριστικά τα οποία διαμορφώνονται σε μεγάλο βαθμό σε ένα υγιές δασικό οικοσύστημα.

Βασικός σκοπός και του 3^{ου} θεματικού έτους «Δάσος -Πράσινος Πλανήτης» είναι η **καλλιέργεια στάσεων και συμπεριφορών που θα οδηγήσουν στη δημιουργία υγιών ανθρώπων, που ζουν σε υγιείς κοινότητες, μέσα σε ευκαιρίες και δυνατότητες που παρέχει ένα υγιές φυσικό περιβάλλον.**

2. 2007-2008 Δάσος - Πράσινος Πλανήτης

Το Πλαίσιο Αναφοράς των σχολικών δράσεων
Πολλά από τα δάση της αρχαίας Ελλάδος συνδέθηκαν με τη θρησκεία και πολλά από αυτά θεωρούνταν ιερά. Αυτά προστατεύονταν αυστηρά και αφήνονταν στη φυσική τους εξέλιξη (ιερό άλσος της Αρχαίας Αθήνας, του Άργους, της Δωδώνης, του Διός στην Ολυμπία, το οποίο ονομάστηκε Άλτις, κ.ά). Τα αρχαία άλση διατηρήθηκαν και διασώθηκαν με το χρόνο.
Το δάσος αποτελεί ένα πολύπλοκο οικοσύστημα και στο συμβολικό του ρόλο προσφέρει στοιχεία που εμπεριέχουν νοήματα και συμβολισμούς τα οποία διαμορφώνουν αντιλήψεις, κοινωνικές συμπεριφορές, νοοτροπίες και αρχές, δηλαδή μια συγκεκριμένη στάση ζωής.

Η αειφόρος ανάπτυξη προϋποθέτει αλλαγές στα καταναλωτικά πρότυπα, στη διαχείριση των φυσικών πόρων, τη συμπεριφορά και τον τρόπο ζωής των ανθρώπων στις αναπτυγμένες χώρες. Υπαγορεύει νέα κοινωνικο-οικονομικά μοντέλα στην παραγωγή, τη διακίνηση και την κατανάλωση

αγαθών, προϊόντων, υπηρεσιών και γνώσεων. Σημαίνει αμφισβητήσεις και αρνήσεις, θετική παρέμβαση και δημιουργική δράση. Σημαίνει ευαισθησίες και εναλλακτικές προτάσεις. Οδηγεί σε μια δίκαιη κατανομή και χρήση των πόρων του πλανήτη ανάμεσα σε Έθνη, περιοχές και λαούς σε όλο τον κόσμο. Η καταστροφή των δασών υπονομεύει την οικολογική ισορροπία και την αρμονία της φύσης. Αυτό είναι μια υπόθεση που αφορά τον Πλανήτη μας, την Ήπειρό μας, τη Χώρα μας, την Περιφέρειά μας, την πόλη, τη συνοικία, το χωριό μας, το σπίτι μας, την οικογένειά μας, τον εαυτό μας. Τα δάση, όπου κι αν βρίσκονται στον Πλανήτη γη, συνδέονται και ταυτίζονται με τους όρους ζωής μας, με τις αναπνοές μας.

Η συμπεριφορά των σημερινών πολιτών στο επίπεδο της προστασίας και βιώσιμης διαχείρισης των δασικών οικοσυστημάτων είναι το άμεσα ζητούμενο. Οι ανθρώπινες δραστηριότητες σήμερα προκαλούν άμεσα και έμμεσα πολλαπλές παρεμβάσεις στα Δασικά Οικοσυστήματα του πλανήτη μας με αποτελέσματα, πολλές φορές, άκρως επικίνδυνα τόσο για την ανθρώπινη ύπαρξη όσο και για τη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας.

Η υπεράντληση των δασικών πόρων, οι πυρκαγιές, οι καταπατήσεις, η ανεξέλεγκτη και παράνομη υλοτόμηση, η υπερβόσκηση, η εντατική χρήση τους από πολλούς ανθρώπους εξακολουθούν να απειλούν και να καταστρέφουν τα Δασικά Οικοσυστήματα.

Μετά από τις παγκόσμιες διασκέψεις του Ρίο ντε Τζανέϊρο το 1992 και του Γιοχάνεσμπουργκ το 2002 τα κράτη δεσμεύτηκαν για την Αειφόρο Ανάπτυξη. Στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα εκδόθηκαν Οδηγίες για τα πτηνά, για την ποικιλότητα του τοπίου, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας.

Οι οδηγίες αυτές στοχεύουν στην εφαρμογή των αρχών της αειφορικής διαχείρισης των δασικών οικοσυστημάτων με σκοπό τη διατήρηση των προστατευμένων στοιχείων της. Έτσι τα τελευταία χρόνια παρατηρούνται νέες τάσεις στη διαχείριση και εκμετάλλευση των δασών μας όπως: η διαχείριση των αισθητικών δασών και των δασών αναψυχής, για να ικανοποιούνται οι αισθητικές και ανάγκες αναψυχής των κατοίκων των πόλεων και των χωριών, η διαχείριση των δασών πολλαπλών σκοπών, όπου η παραγωγή δασικών προϊόντων εναρμονίζεται με την κάλυψη από τα δάση και άλλων αναγκών, η διαχείριση προστατευμένων περιοχών, που αποσκοπεί στον περιορισμό της αλλοίωσης και της καταστροφής του περιβάλλοντος με τη διατήρηση της ισορροπίας του και της ποικιλότητας του οικοσυστήματος.

Η αντίληψη του σύγχρονου ανθρώπου για την καθημερινότητά του, την εργασία, την κατοικία του και την πόλη του, την ποιότητα ζωής του και την οικονομία συνδέεται αναπόφευκτα και με τη στάση του απέναντι στο περιβάλλον.

Το δάσος μπορεί να ιδωθεί απλά σαν ένα οικονομικό κεφάλαιο, το οποίο και αργά αποδίδει και δύσκολα αναγεννιέται. Μπορεί όμως να ιδωθεί και σαν ένα διαρκές εργαστήριο ζωής, πολύτιμο για τις σημερινές και τις μελλούμενες γενιές.

Τα αναγεννημένα δάση και οι υγιείς οικονομίες σε υγιείς κοινωνίες δεν αποτελούν ανέφικτο στόχο.

Για αυτόν το λόγο η αειφόρος διαχείριση των δασών με την ολική προστασία των οικολογικών λειτουργιών τους αποτελεί κεντρικό ζήτημα των ημερών μας. Είναι το ζητούμενο της σύγχρονης κοινωνίας.

3. Το δάσος στις σύγχρονες κοινωνίες έχει ρόλο πολυλειτουργικό.

Το δάσος κατά την ιστορική διαδρομή του ανθρώπου λειτούργησε ως πηγή διαφόρων προϊόντων και υπηρεσιών.

Σήμερα αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής.

Οι πολύπλοκες επιδράσεις του επεκτείνονται και στο ευρύτερο περιβάλλον του, ρυθμίζοντας πολλές φορές την οικολογική ισορροπία ενός ευρύτερου χώρου.

Ο πολυλειτουργικός ρόλος του δάσους αναγνωρίζεται σήμερα επίσημα από την παγκόσμια κοινότητα και τους διεθνείς οργανισμούς ως απαραίτητο στοιχείο της αειφορικής διαχείρισης.

Οι λειτουργίες του δάσους μπορούν να συνοψιστούν στις παρακάτω τρεις κατηγορίες, με τις οποίες κατανοείται το δάσος για την προσφορά του:

- **Παραγωγικές - οικονομικές - αναπτυξιακές λειτουργίες του δάσους**
 - Δημιουργία αποθεμάτων δασικών προϊόντων και κεφαλαίου
 - Παραγωγή εμπορεύσιμων πρώτων υλών και εφοδιασμού της βιομηχανίας και βιοτεχνίας (προϊόντα του ξύλου, ρητίνη, φλοιός, καρποί, αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά κλπ.)
 - Απασχόληση στη διαχείριση και προστασία των δασών, την εμπορία και μεταποίηση των δασικών προϊόντων
 - Ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων (δασικός τουρισμός, κτηνοτροφία, ορεινή αλιεία, θηραματοπονία, αθλητισμός)
 - Πηγή εισοδήματος για τους δασοκτήμονες
 - Παραγωγή σημαντικών ποσοτήτων δασικής βιομάζας κατάλληλης για την παραγωγή ενέργειας
- **Περιβαλλοντικές (προστατευτικές και ρυθμιστικές) λειτουργίες του δάσους**
 - Προστασία του εδάφους και της παραγωγικότητάς του (αντιδιαβρωτική και αντιπλημμυρική)
 - Βελτίωση του υδρολογικού κύκλου, του υδατικού ισοζυγίου και της εξασφάλισης καθαρών υδάτων και υδατικών αποθεμάτων
 - Επίδραση στο κλίμα
 - Απορρυπαντική επίδραση
 - Μείωση των θορύβων, μείωση της έντασης του φωτός, απορρόφηση των βλαβερών ακτινοβολιών
 - Επίδραση στην ισορροπία της ατμόσφαιρας (παρέμβασή του στη σύνθεση και ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα)
 - Προστασία οικισμών, καλλιεργειών κλπ
 - Προστασία της φύσης και του τοπίου

- Διατήρηση των ειδών της αυτοφυούς χλωρίδας και πανίδας, της βιοποικιλότητας και των γενετικών πόρων, εξασφάλιση προστασίας και διατροφής.
- **Κοινωνικές, πολιτισμικές λειτουργίες του δάσους**
 - Ικανοποίηση αναγκών υπαίθριας αναψυχής, δασικού τουρισμού (οικοτουρισμού) και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης για τη φύση
 - Επίδρασή του στη ψυχική ισορροπία του ανθρώπου και στη διαμόρφωση συνθηκών υγιούς διαβίωσης και εργασίας.
 - Αισθητική επίδραση
 - Αποτροπή μετανάστευσης στα αστικά κέντρα με την απασχόληση των παραδασόβιων πληθυσμών
 - Πηγή έμπνευσης, δημιουργίας και επίδρασης στα πολιτισμικά έργα του ανθρώπου και τις τέχνες

4. Οι δράσεις του Τμήματος Αγωγής Υγείας & Περιβαλλοντικής Αγωγής

Έκδοση του πρώτου περιοδικού των Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης με τον τίτλο *Θαλλώ 1, Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και Αειφορία*, ως υλικό τεκμηρίωσης και υποστήριξης των δράσεων.

Προγραμματίζεται για την τρέχουσα σχολική χρονιά η έκδοση του 2^{ου} τεύχους του περιοδικού των Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Στο διάστημα Οκτώβριος - Νοέμβριος 2007, με αφορμή και τις συναντήσεις του εκπαιδευτικού δυναμικού των Κ.Π.Ε. με τους υπευθύνους Π.Ε. των νομών εμβέλειάς τους, πραγματοποίηση τεσσάρων θεματικών σεμιναρίων με περιεχόμενο σχετικό με το τρέχον θεματικό έτος, ώστε να μπορούν να υποστηριχθούν οι εκπαιδευτικοί που θα αναλάβουν προγράμματα

Προγραμματίζεται μέσα στο 2007, πανελλαδική συνάντηση των υπευθύνων Α.Υ και του εκπαιδευτικού δυναμικού των Σ.Σ.Ν. - *Επιμόρφωση - Εργαστήριο* για τους άξονες του τρέχοντος θεματικού έτους.

Σημειώνεται ότι το πρόγραμμα,ανακύκλωση στο σχολείο....Αλλάζοντας Συμπεριφορές..... που ξεκίνησε την προηγούμενη σχολική χρονιά, συνεχίζεται και επεκτείνεται σε όλους τους νομούς της χώρας.

5. Στο πλαίσιο αυτό οι προτεινόμενοι Θεματικοί Άξονες του σχ. έτους 2007-8 Δάσος - Πράσινος Πλανήτης είναι οι εξής:

Δάσος και γήινο οικοσύστημα

- το δάσος ως απορρυπαντής
- το δάσος ως ρυθμιστής της ατμοσφαιρικής ισορροπίας
- το δάσος ως συντηρητής της βιολογικής ποικιλότητας και της οικολογικής ισορροπίας
- η επίδραση του δάσους στους κλιματικούς παράγοντες
- δομή και λειτουργία χερσαίων και υδατικών οικοσυστημάτων
- απειλούμενα είδη
- προστατευμένες περιοχές

Δάσος και υδάτινοι πόροι

- προστασία του εδάφους από τη διάβρωση,
- συμβολή στην αποθήκευση του νερού στο έδαφος και στην τροφοδότηση των πηγών και των ποταμών

Δάσος και ανθρώπινη δραστηριότητα

- οι παραγωγικές - οικονομικές λειτουργίες και ωφέλειες του δάσους
- η αειφορική διαχείριση των δασών
- το δάσος ως πηγή ενέργειας
- δασική βιομάζα

Δασική προστασία

- οι κίνδυνοι και η προστασία του δάσους:
πυρκαγιές, μη ορθολογική διαχείριση
 - ληστρικές υλοτομίες,
 - υπερβόσκηση,
 - παράνομο κυνήγι και ψάρεμα,
 - αυθαίρετες καταλήψεις και εκχερσώσεις,
 - προσβολές εντόμων και μυκήτων,
- αποκατάσταση των κατεστραμμένων δασών - αναδασώσεις
- εθελοντισμός και δασική προστασία
- απόβλητα και διαχείριση απορριμμάτων
- πολιτική προστασία: πρόληψη και αντιμετώπιση έκτακτων καταστάσεων
 - πυρκαγιές
 - πλημμύρες
 - σεισμοί

Δάσος και ποιότητα ζωής

- δάσος και περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση
- οι Εθνικοί δρυμοί, τα αισθητικά και τα προστατευμένα δάση της χώρας μας
- τα αστικά και περιαστικά δάση
- δάση και προστασία των πόλεων, οικισμών, καλλιεργειών κλπ
- το δάσος ως στοιχείο του τοπίου- η αισθητική επίδραση του δάσους
- δάσος, παράδοση, τέχνες και πολιτισμός
- τοπίο και κατοίκηση, υποβάθμιση του δάσους
- μονοπάτια - φυσικές διαδρομές, μεταφορές, συγκοινωνίες

Δάσος και υγεία

- η μειωτική επίδραση του δάσους στο θόρυβο
- υγιεινή επίδραση του δάσους - βελτίωση της ποιότητας ζωής (εργασία, κατοικία)
- δάσος και αναψυχή
- η επίδραση του δάσους στην ψυχική υγεία του ανθρώπου
- άσκηση και φυσικός τρόπος ζωής
- δάσος και διατροφή του ανθρώπου
- αρωματικά φυτά και βότανα
- η υγεία ως πολιτισμικό και κοινωνικό αγαθό
- διαπολιτισμικές προσεγγίσεις στην υγεία και την ασθένεια

Δάσος και Πολιτισμός

- ιστορικές όψεις του δάσους
- δάση και Τέχνη :
ζωγραφική και κατασκευές, εικαστικά περιβάλλοντα ,cheap art, arte povera ,
- το δάσος στη λογοτεχνία
- δάσος και βιομηχανική κληρονομιά
- δάσος και μνημεία, αρχαιολογικοί χώροι, ιστορικοί τόποι
- γεωλογικά μνημεία και μνημεία φύσης

Το Τμήμα Αγωγής Υγείας & Περιβαλλοντικής Αγωγής είναι στη διάθεσή σας για κάθε επικοινωνία, συνεργασία και υποστήριξη, για τις σχετικές δράσεις που θα υλοποιήσετε και ευρύτερα για τα ζητήματα Περιβαλλοντικής Αγωγής, Αγωγής Υγείας και Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη.

Θα ακολουθήσουν τόσο η εγκύκλιος για τις Σχολικές Δραστηριότητες της Διεύθυνσης Σ.Ε.Π.Ε.Δ., όπου θα αναζητήσετε ζητήματα όπως είδη υλοποιούμενων προγραμμάτων Α.Υ και Π.Ε., σχεδιασμός προγράμματος, θεσμικό πλαίσιο, αρμοδιότητες υπευθύνων Π.Ε. και Α.Υ., δράσεις Κ.Π.Ε. κα Σ.Σ.Ν., πλαίσιο συνεργασιών με φορείς εκτός ΥΠ.ΕΠ.Θ κλπ, όσο και διευκρινιστικές εγκύκλιοι για τις προαναφερθείσες δράσεις.

Παρακαλούμε τις τοπικές Δ/νσεις εκπαίδευσης να προωθήσουν αμέσως την εγκύκλιο αυτή σε όλα τα σχολεία της περιοχής τους και να λάβουν ενυπόγραφα γνώση όλοι οι εκπαιδευτικοί με ευθύνη του Διευθυντή.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΥΚΟΥΡΕΝΤΖΟΣ

Εσωτερική Διανομή
Γραφείο Υφυπουργού
Γραφείο Γ. Γραμματέα
Γραφείο Ειδικού Γραμματέα κ. Ράμμα
Διεύθυνση Σ.Ε.Π.Ε.Δ- Γραφείο Διευθυντή
Διεύθυνση Σ.Ε.Π.Ε.Δ- Τμήμα Β Αγωγής Υγείας
& Περιβαλλοντικής Αγωγής

Πιστό Αντίγραφο
Από τη Διεύθυνση Διοικητικού
Τμήμα Διεκπ/σης & Πρωτοκόλλου

ΚΟΤΖΑΜΠΑΣΑΚΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ